

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonaë, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

Caput I. Scopus hujus Libri. Quanta sit hujus Discretionis difficultas, & undè oriatur. Ejusdem necessitas. Ejus defectu plures & horribiles lapsus. Ad eam impetrandam oratio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

DISCRETIONE
SPIRITUUM

LIBER UNUS.

CAPUT I.

Scopus hujus libri. *Quanta sit hujus Discretionis difficultas; & unde oriatur. Eiusdem necessitas. Ejus defectu plures & horribiles lapsus. Ad eam impetrandam oratio.*

I. **Q**UAE à sanctis Patribus, aliisque probatis Scriptoris de DISCRETIONE SPIRITUUM tradita sunt, & quae ipse tum propria tum aliena experientia percepi, in unum colligere proposui stylo facili, & quantum argumenti natura patitur, claro, ad Dei gloriam & eorum instructionem, qui animas regendas susceperunt. Quia in re utrum aliquid praestiterim, Lectori bene attendenti ipsa tractatio, me nihil temere affirmante, indicabit. Opus enim aggressus sum difficile, multà oblitum caligine, casuum varietate perplexum, & quibusdam quasi cavernosis anfractibus impeditum, quod omnem quarentis diligentiam occurrentibus saepe insolubilibus nodis ita eludit, ut modò elabatur è manibus quod inventum est, modò rursus appareat, & iterum absorbeat. Haec nimirum sapientia est omnium hominum intelligentiam excedens, quantumvis doctissimi sint, & in spiritali palaestra longo certamine probati. (a) *Abfcondita est ab oculis omnium viventium, volucres quoque caeli later. Deus solus intelligit viam ejus, & ipse novit locum illius.* (b) *Excelsior caelo est, & quid facies? profundior inferno, & unde cognoscet? longior terrà mensura ejus, & latior mari.* Vita enim spiritalis plena latibulis est, diversae

(a) Job. 28: 21. (b) Idem 11. 8.

sunt & admirabiles Dei vocationes: nec potest homo discernere sine lumine supernaturali ab eo infuso, qui veritas est, an quis ambulet in spiritu veritatis. Et si nemo novit quae Dei sunt, nisi spiritus ipsius Dei, ut docet Apostolus, (c) quis hominum poterit divinum instinctum cognoscere, ejusque vocem percipere loquentis in silentio ad cor Jerusalem? Quis etiam valeat humani cordis secreta penetrare, ad quae nulli aditus patet, nisi soli Creatori? *Pravum est cor omnium & inscrutabile, teste Prophetà, (d) quis cognoscet illud? Ego Dominus scrutans cor, & probans renes.* Diaboli verò multiplices fraudes, innumeras nocendi artes, ac penè inextricabiles laqueos, quis detegere, quis evitare queat? Cùm praesertim ipse malignus hostis quandoque se in Angelum lucis transigret. Monet Scriptura (e) sathanæ cibum electum esse, quia illos praecipue decipere ac devorare conatur, qui sanctiores sunt, quare cautius cavere debent, ne ab ipso circumveniantur. Proprii denique spiritus diversos instinctus inter tot affectionum tumultuantium procellas, inter tot errorum tenebras quis accuratè discernet? Quis iter arduum & tenebrosum inoffenso pede conficiet, nemine facem praeferente.

II. *Spirituum ponderator est Dominus, ait Sapiens, (f) & omnes viæ hominis patent oculis ejus. Ipse librat, ponderat, dijudicat omnia, qui fecit ventis pondus, & aquas appendit in mensura. (g) Sermo ejus virus est & efficax, inquit Apostolus, (h) penetrabilior omni gladio ancipiti, pertingens usque ad divisionem animæ ac spiritus, compagum quoque ac medullarum, & discretor cogitationum & intentionum cordis.* Hic prohibemur de

(c) 1 Cor. 2. 11. (d) Jerem. 17. 9. (e) Habac. 1. 16.
(f) Prov. 16. 2. (g) Job. 28. 25. (h) Hebr. 4. 12.

interioribus & incognitis humanâ prudentiâ judicare, eodem Apostolo contestante, (i) ne ante tempus judicemus, quousque veniat Dominus, qui illuminet abscondita tenebrarum, & manifestet consilia cordium. Nam teste Gregorio (k) qui lucem videt, scit quid de tenebris aestimet. Qui verò lucis candorem ignorat, etiam obscura pro lucidâ approbat. Sæpè virtutum aditus vitiorum foribus vicini sunt, magnoque lumine indiget homo, ne in vitium inconsideratè labatur, dum se putat virtutem amplecti. Qui in re maxima circumspèctio adhibenda, tum quia obtusior est intellectus ad res internas pernoscendas, rerumque terrenarum amor captivat & obcæcat nos; tum quia falsæ virtutum similitudines aciem mentis quibusdam quasi præstigiis ita perstringunt, ut species boni appareat in re non bonâ, & species mali in re non malâ.

III. Clamat Apostolus (l) quem diligebat Jesus, ne credamus omni spiritui, omnibus scilicet internis motibus, impulsibus, suggestionibus, desideriis, inspirationibus; sed probate, inquit, spiritus, si ex Deo sunt. Unde probat ait Augustinus (m) Probare vellem, si errare non possem. Certè nisi probavero spiritus qui ex Deo sunt, incurram necesse est in spiritus, qui ex Deo non sunt, & ex hoc seducar à pseudopropheta. Quid agam? Quomodo observem? O si S. Joannes quo modo nobis dixit, Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sunt; dicere dignaretur, quomodo probentur spiritus, qui ex Deo sunt? Sed ne solliciti simus. Monet nos Spiritus Sanctus probare spiritus, & quia superat hæc probatio quicquid viribus naturæ aut assequi aut indagare possumus, ipse idem Spiritus spirans ubi vult, postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus, facit nimirum nos summis precibus à Deo postulare quod non possumus, ut Pater luminum, qui dicit de tenebris lucem splendescere, illuminet nos mirabiliter à montibus æternis, docens nos juxta propheticum sermonem (n) eligere bonum & reprobare malum, & separare pretiosum à vili. (o) Filii quidem tenebrarum sumus ob peccatum primi parentis opacâ nocte circumsepti; ac cum radius effulget divinæ gratiæ, tunc caligo dissipatur, tunc supernâ luce perfusi ambulamus sicut in die, tunc videmus quid agendum sit, & mortalitatem nostram transilientes in meliorem sortem

transcribimur. Cumque ad unam & eandem rem modò diabolus, modò natura, modò Deus impellant; necessaria profus est lux Discretionis, ut sciamus, quæ suggestiones, à quo principio sint, quibus aditum aperire, quibus obstruere debeamus. Ipsa nos docet in singulis actibus circuire conscientiam nostram, & nosmetipsos deprehendere, hostisque dolos & verfutias eludere. Quod si scientia curandorum corporum ideò difficillima dicitur esse, quia pendet à conjecturis & signis externis, quæ ambigua & æquivoca sunt, adè ut his decepti etiam periciliosissimi Medici noxia quandoque morbis remedia præscribant: quanto difficilior erit internos motus dijudicare, qui à sensibus remoti, & densis tenebris sepulti sunt? Animalis homo, ait Apostolus (p), non percipit quæ sunt spiritus Dei; ea enim videt & examinat crassâ & animali imaginatione, quæ rebus sensibilibus mentem affigit: spiritualis autem judicat omnia, quia ad divinum & incommutabile lumen elevatus, radium ejus excipit, & in eandem imaginem à claritate in claritatem transformatus omnia videt quæ in animo sunt, & in eis ac per ea illa quoque circumspicit, quæ in mundo sunt, & de omnibus judicat; quia nihil ab ejus judicio subtrahitur, à cujus cognitione nihil occultatur. Veruntamen rari sunt, ut B. Laurentius Justinianus scribit, (q) qui spirituales re & nomine censendi sint. Vocabulum hoc denuntiatione sortiuntur multi, effectum verò ipsius pauci. Nomen plerique sanctitatis habent, sed non opera: vocem Jacob, manus Esau: & in Apocalypsi (r), qui viventis speciem gerebat, tanquàm mortuus conclamatur. Ideò veteri ritu hinc prociur arcendi omnes profani, quorum immensa turba est; oculos enim ad hæc intuenda non habent, quorum fides opifex est. Similes sunt de tenebris ad solem repentè prodeuntibus, qui à luce abhorrent, donec sensum assuescant ejus fulgorem sustinere.

IV. Hinc fraudes, hinc doli, hinc illusiones, hinc pericula, & lapsus: hinc horrenda magnorum virorum præcipitia, quorum cum plurima proferre valeam exempla, duo tamen præ cæteris notanda sufficient, ut discant fideles non altum sapere, nec sibi temerè spirituum discretionem arrogare. Quis inter Ecclesiæ proceres sapientior & nobilior Origene? cujus tanta vis ingenii, tanta doctrinæ profunditas, tanta eruditionis ac eloquentiæ ubertas, tanta vitæ sanctimonia fuit, ut apud omnes admirationi esset. Et hic tantus

(i) 1 Cor. 4: 5. (k) Greg. 5. moral. c. 27. (l) 1 Joann. 4: 1. (m) Aug. ser. 30. de verbis Ap. (n) Isa. 7: 15. (o) Jer. 15: 19.

(p) 1 Cor. 2: 14. (q) Lib. de obed. c. 16. (r) Apoc. 3: 1.

æ talis vir dum ingenio suo nimium indulget, dum proprio spiritu inflatus veterum traditiones contemnit, in absurdos errores lapsus est. Tertuliani quoque par casus fuit. Hic enim mirâ ingenii capacitate omnes Philosophorum sectas, omnes disciplinas complexus, vetustæ fidei parùm tenax, dum specie deceptus castitatis & abstinentiæ falsæ Montani dogmata, & insanarum mulierum deliramenta tanquam veras prophetias præcipiti iudicio suscipit, ex Ecclesiæ magistro orthodoxæ fidei hostis acerrimus factus est. Quæ cum ita sint, ne nobis diabolus vitrum pro margarita, falsum pro vero obrudat, illa Domini nostri sententia, quam sancti Patres (f) sæpè commemorant, sequenda est, ut simus probabiles trapezitæ, probos numeros ab adulterinis subtilissimè discernentes. Sicut enim trapezita non ea solidam numismata examinatur, quæ faciem tyrannorum exprimit, sed illa etiam, quæ veri Regis imagine, sed non legitime figurata sunt: tum inquit ad trutinam, an quidpiam illis iusti ponderis desit. Ita nos debemus internos animi motus, & omnes cordis recessus sagacissimâ indagazione perferutari, & non humanâ staterâ, sed iustissimâ sanctuarii lance perpendere, & ad Christi Sanctorumque doctrinam, & exempla veluti ad lydiuum lapidem examinare. Hoc mihi in hoc tractatu propositum est, in quo nullam necessariæ institutionis partem defuturam confido: nam in his quæ cunctis patent satis esse credo excellentiora notare: in his verò quæ latent, magna pars doctrinæ est nosse quid quæras. Sed satius est divinam opem in hoc ipso introitu implorare, sine qua inanes sunt omnes conatus nostri, omnis providentia timida & incerta, stulta & vana omnis sapientia.

V. Veni igitur Lux splendidissima increatæ sapientiæ, & illumina tenebras meas, quia nox perpetua incubuit mihi, & horribilis malorum cohors. Doce me cognoscere veritatem tuam, ut tuâ efficaci inspiratione imbutus è facie terræ emergens divinis inhæream rationibus. Perlustra vitali tuo fulgore intima cordis, ne tenebras, in quibus natus sum, infeliciter amans longè abeam à te in regionem dissimilitudinis. Fac me gustare per affectum, quod te donante percipio per intellectum, quo te purè purum attingens pravæ opinioniones, mundi que hujus simulacra per inane voluntaria ex animo expellam. Da legi tuæ consona

(f) Clem. Alex. lib. 1. Strom. Origen. in Joan. tom. 19. Epiph. har. 44. Hieron. Ep. ad Min. & Alexan. Cassian. collat. 1. cap. 20. Cyrill. Alex. lib. 1. adv. Nestorium.

scribere despectis iniquorum fabulationibus, tu qui occulta sapientiæ tuæ non prudentibus hujus sæculi, sed parvulis & humilibus revelare dignaris. Excita me, & accende illo igne, quem misisti in terram, & insinua nurus tuos. Pande sinus secreti tui, & immitte cogitationes hæc sublimiori sapientiâ dignas, cujus explicationem in te confusus aggressus sum. A te enim summo bono, creatore & artifice meo omnia bona sunt, quæ in vita, sensibus, & mente habeo. Sine te labitur memoria, errat iudicium: nec idoneus sum ad bonum eligendum, quo per peccatum me sponte privavi. Te deserui, à quo factus sum, & duo mala contraxi ignorantiam & infirmitatem: atque in his maneo, & in his peribo, nisi tu me reficias, qui de nihilo me fecisti. Sine luce & ope tuâ non est veritas, sed vanitas: non est scientia, sed error: non est discretio, sed confusio. Ideò clamo ad te cum Propheta (t), Dominus illuminatio mea, & salus mea; ut illuminatio detrahat ignorantiam, salus infirmitatem. Clamo, inquam ad te, ut ea quæ nescio doceas me, in his quæ novi custodias me, in quibus fallor corrigas me, in quibus labor confirmes me: à falsis & noxiis eripias me. Et velle quidem ex tuo munere adjacet mihi, perficere autem non invenio, nec aliquando me inventurum confido, nisi tu qui velle dedisti, des & perficere. Non enim est volentis neque currentis, sed tui miserentis, Salvator mundi, sine quo nihil possum, nihil habeo, nihil sum.

CAPUT II.

Duplicem esse gratiam, quarum una justificans & gratum faciens, altera gratis data. Quid utraque sit. Discretionem spirituum inter gratis datas potissimum locum habere. Quid sit Discretio. An detur per modum habitus. Quid ad eam requiratur. Duo ejus modi, unus à Deo infusus, alter per modum artis.

I. **G**RATIA Dei, quæ nihil excellentius hominibus tributum est, duplex ab Angelico Doctore dicitur esse; una per quam homo justificatus ad Deum reducitur, & divinæ naturæ confors efficitur: altera per quam aliis cooperatur, utificentur, & ad Deum reducantur. Illa

FF gra.

(t) Psal. 26.